

DAMAK HAFIZASIYLA ZAMANDA YOLCULUK

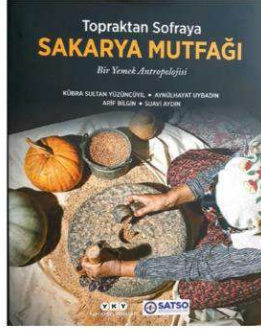
Müge AKGÜN
mugeakgun@hurriyet.com.tr

Vatanım, memleketim dediğimiz yerlerden göç ederken evimiz, sevdiğimiz, dolıştığımız sokaklar, her şeyi geride bırakmak zorunda kalıyoruz.

Yanımızda götürdüğümüz en büyük bağımız hafızamız oluyor. Birçok şey anılarımızda yaşıyor ama bir tek şey var ki geride bıraktığımız topraklarla bağı canlı tutuyor, o da damak hafızası.

Saklanan, akılda kalan tariflerle yapılan yemekler sayesinde gelenek sürdürüyor, mutfak kültürü yüzlerce yıl yaşamaya devam ediyor. Hatta kimi zor zamanlarda o yemeğin kokusu, tadı insanları hayata bağlıyor. Ve unutmayalım ki şu an dünyada milyonlarca insan toprağından vatanından ayrı yaşam savaşı veriyor.

Kısa bir süre önce elime geçen **"Topraktan Sofraya Sakarya Mutfağı"**

bana bunları bir kez daha düşündürdü.

Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan kapsamlı bir yemek antropolojisi olan çalışmada her biri konusunda çok değerli **Kübra Sultan Yüzüncüylü, Aynülhayat Uybadın, Arif Bilgin ve Suavi Aydın'ın** imzası var.

Bu başarılı çalışmaya

Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası destek vermiş.

İtici güçleri ise kentlerini gastronomi turizminin önemli duraklarından biri yapmak olmuş. Böylesi bir hedefe ulaşmak için bu çalışmanın tek başına yeterli olması tabii ki düşündürülemez ama sahip olunan hazineyi ortaya çıkartması, göçlerle büyüyen kent Sakarya'nın bölgeye kültürel ve gastronomik zenginlik kattığını göstermesi çok önemli.

Bence **"Sakarya Mutfağı"** kitabının üstlendiği bir başka önemli işlev de bir bölgeyi, bir şehri gastronomisiyle anlatmanın, tanıtmanın nasıl yapılacağını göstermesi.

Bu iddiada olan diğer kentlerin de çalışmayı örnek almasında yarar var. Mutfak kültürünü ekonomik, sosyal ve siyasi tarihten bağımsız anlamak, anlamlandırmak mümkün değil. Hepimizin

bildiği gibi yemek sadece yemek değil, geçmişimiz ve geleceğimiz de aynı zamanda.

Önsöz'de Yüzüncüylü ve Uybadın'ın vurguladığı gibi sofraların hikayesini dinlerken "Kimse yokken orada olan **Yörükleri** ve onların gözlemlerini; peynirin dilinden anlayan, ceviz ağaçlarıyla dost yaşayan **Çerkezleri ve Abhazları**; kara salçasını güneşe seren **Kurmançları**; bu şehirle özdeşleşen İslama köftenin fikir sahibi **Rumeli ve Balkan** göçmenlerini; çiğböbreğe destan yazan **Tatarları**, daha doğrusu geçmişten günümüze Sakarya'yı götürsünüz..."

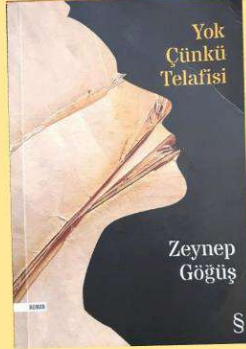
YOK ÇÜNKÜ TELAFİSİ

İnsanın etkilendiği bir romam anlatması zordur, hele de yazarı çok sevdiğiniz bir arkadaşınızsa. Gazeteci-yazar **Zeynep Göğüş** köşe yazarlığını bıraktıktan iki yıl sonra ilk romanı **"Işık Ülkesinden"**i ve hemen ardından **"Zeytin Kuşu"**nu yazdı. İkisi de çok etkileyici, dili sağlam romanlardı. Zaten ilk romanı ile **Yunus Nadi Ödülü** alması bunun en büyük kanıtı.

Ama doğrusunu söylemem gerekirse en çok nisan ayında çıkan ve yaz başında okumaya başladığım **"Yok Çünkü Telafisi"** romanını sevdim.

Başlarken bu kadar çok beğeneceğimi, birçok cümlelenin altını çizerek okuyacağımı, etkisinden uzun süre kurtulamayacağımı düşünmemiştim.

"Yok Çünkü Telafisi" bende iz bırakan romanlar arasına girdi. Bu kitapta

Zeynep'in aldığı siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler eğitimlerinin, uzun yıllar sürdürdüğü gazeteciliğin, yazdığı araştırma kitaplarının, kültüre, sanata ilgisinin daha doğrusu bugüne dek biriktirdiklerinin payı büyük. Edebiyat dünyasında yazanın erkek, baş kişisinin kadın olduğu, birinci tekil şahıs diğer bir deyişle olayların onun ağzından

anlatıldığı romanların sayısı az değil. Aralarında başarılı olanlar da var, bu sorumluluğu üstünde taşıyamayanlar da. Zeynep ilk grupta. "Yok Çünkü Telafisi" çok başarılı ve inandırıcı.

Brüksel'de yaşayan gazeteci Murat'ın biyografisini yazacağı Oğuz Bey ve ailesinin sırlarıyla İstanbul ve Brüksel'de eş zamanlı sevgilileriyle ilişkilerinin iç içe geçtiği, olayların önyargısız anlatıldığı roman, dili kadar kurgusuyla da son sayfasına dek okuyucusunu merak ve heyecanla sürükliyor.

Erkekler alınmasın ama kadınlar empati duyguları daha geliştiği için erkek hallerini ve duygularını çok daha gerçekçi anlatabiliyor.

Yeter ki her türlü duyguyu ifade etme özgürlüğünü oto sansür yaparak kısıtlamasın. Zeynep de kendini kısıtlamamış, Türk edebiyatına muhteşem bir eser kazandırmış...

ŞİMDİ DEĞİLSE NE ZAMAN?

Her ne kadar "ben böyle değilim" desek de hepimiz bazen şekilci olabiliyor, kafamızdaki kalıplara göre yargılıyoruz ya da karar verebiliyoruz.

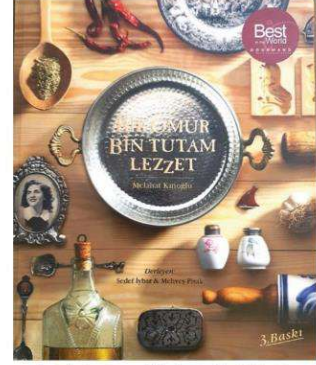
Ben galiba bunu en çok kitaplar konusunda yapıyorum. Son zamanlarda pembe dizilerin kitapların yerini aldığını düşündüğüm iyilik, daha doğrusu iyi yaşam kitaplarını alıp bir yerlere koyuyorum.

Tabii böyle bir durumda öntünüzde tam da pembe kapaklı bir kitap gelince kenara

ayırmanız kaçınılmaz.

Haksızlık ettiğimi **Bahar Eriş'in** "Şimdi Değilse Ne Zaman" denemelerini elime aldığımda anladım. İçinde ne var derken bir baktım ki yansını okumuşum.

Bilgiçlik taslamayan, insani mesajlar veren, gündelik sorunlarımızı çözümler üreten kitabı sevdim. Yine de muhtemelen bir pazarlama stratejisinin ürünü olan tasarımı ve rengi için "keşke başka türlü olsaydı" demeden durmadım...

BİR ÖMÜR BİN TUTAM LEZZET

Bir süre önce yaptığım Kayseri seyahatim sırasında Vinolus şaraplarının sahibi Oluş Molu, aile üyelerine ait iki kitap armağan etmişti. Biri amcası Sait Molu'nun anlatımıyla **"Toprak Ağalığından Sanayiciliğe/ Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Kayserili Molu Ailesinin Hikayesi"** adlı anı kitabı, diğeri de **"Bir Ömür Bin Tutam Lezzet"**ti.

Molu ailesi üyesi Melahat Kınöğlu'nun aile anıları eşliğinde Kayseri ve kendi mutfağını anlattığı **Bir Ömür Bin Tutam Lezzet** 1900'lerden günümüze akan tam bir sözlü tarih örneği. Best in the World Gourmand ödüllü kitabı **Sedef İybar ve Melahat Kınöğlu'nun** kızı **Mehveş Pisak** derlemiştir.

Kitapta klasik Kayseri mutfağına ait tarifler kadar kendi yaratıcılığını kullanarak yaptığı ya da farklı mutfaklardan esinlendikleri de var. Hepsisi de çok başarılı, ayakları yere basan, daha okurken bile evet iyi olur dedirten tarifler. Artık aramızda olmayan Melahat Kınöğlu bundan böyle benim mutfağımda da yaşamaya devam edecek...